

Foto: TIMEA HORVAT

Nakon promocije židanske monografije, autorica Žužana Horvath s duhovnikom Ivanom Karallom

8. – 9. stranica

Narodnosti u Mađarskoj

4. – 5. stranica

Misa u Stolnom Biogradu

10. stranica

Zavičajna i spomen-kuća keresturskih Hrvata

14. stranica

Put svjetlosti

U došašću se pali svečana ulična rasvjeta i svake nedjelje po jedna svijetla na adventskom vijencu. Njegovi rasplesani plamenovi obasjavaju domove i našu dušu pripremaju za najveći kršćanski blagdan, Božić. Nije slučajno što se Božić naziva i svetkovinom svjetla, jer svjetlo prožima njegovo iščekivanje, kao što uveličava i trenutke Badnje večeri. Nakon rođenja Spasitelja, osvjetljeno božićno drveće simbolizira trijumf svjetla nad tamom. Svjetlost je simbol kozmičkog stvaranja, božanskog svijeta, spasenja, vjere, znanja, života, sreće i istine. Neka u našoj duši i srcu vječno gori taj plamen svjetlosti, nemojmo dopustiti da tama caruje nad čarobnim putem svjetlosti. Proslava rođenja svjetla javlja se u većini kultura i religija. Zimski suncostaj, dan rođenja svjetlosti već je tisućama godina poseban događaj čovječanstva, dok ljetni, noć sv. Ivana već dugo daje jedinstveni okvir. Kako god, zimski solsticij označava veliku godišnju prekretnicu, astronomski početak zime i prelazak u razdoblje kada dani postaju sve dulji i svjetliji. Naši su preci tada palili vatru kako bi proslavili pobjedu svjetla nad tamom i pozdravili obnovljeni život.

„U početku stvori Bog nebo i zemlju. Zemlja bijaše pusta i prazna; tama se prostirala nad bezdanom i duh Božji lebdio je nad vodama. I reče Bog 'Neka bude svjetlost' i bi svjetlost. I vidje Bog da je svjetlost dobra; i rastavi Bog svjetlost od tame“, piše u Knjizi postanka. U Bibliji se ljudsko srce, cjelokupna povijest čovječanstva pojavljuje kao neprekidna borba između svjetla i tame. U Govoru na gori Isusovi su učenici svjetlo svijeta. Zajednica je pozvana da provodi uzoran život. Svjetlo po prvom evanđelistu služi svima u kući, stoga je u središtu. Kod evanđelista Luke svjetlo svijetli onima koji ulaze ili onima koji su misionari, apostoli, evangelizatori (Lk 8,16). Svjetlo nikad nije poradi sebe nego i za druge. Gotovo se uvijek uz riječ svjetlost pojavljuje i riječ tama, tako da su to stvarni pojmovi-blizanci. Štoviše, zapravo jedino tako je i moguće obuhvatiti cjelokupnu simboliku svjetla.

Kristina

Glasnikov tjedan

U predvečerje druge nedjelje došašća, u ime hrvatske zajednice u Mađarskoj predsjednik HDS-a boravio je u Petrinji i Zagrebu s državnim tajnikom za vjerske i narodnosne veze Ureda predsjednika Vlade te potpisao dva ugovora o predaji novčanih donacija hrvatske zajednice u Mađarskoj i HDS-a za obnovu objekata stradalih u potresu prošle godine. Radi se o predaji donacije od 450 000 tisuća kuna za obnovu područnog odjela sisačke glazbene škole u Petrinji, te ugovoru o donaciji od 15 milijuna forinti za obnovu oltara crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u zagrebačkim Remetama.

Nakon potresa koji je 22. ožujka 2020. pogodio grad Zagreb te razornog potresa koji je posljednjih dana prošle godine, 29. prosinca 2020. pogodio Sisačkomoslavačku županiju, Hrvati u Mađarskoj pokazali su svoju solidarnost i spremnost na pružanje pomoći na mnogobrojne načine. Kako brojni pojedinci tako i organizacije, mjesne i narodnosne samouprave,

gradovi u kojima žive brojni pripadnici hrvatske narodnosti, brojni državljani Mađarske i hrvatski prijatelji reagirali su brzo, svega nekoliko sati nakon razornog potresa, pozivajući na prikupljanje humanitarne pomoći i novčanih donacija. Hrvatska državna samouprava otvorila je poseban račun na koji su se mogle uplatiti financijske donacije za pomoć stradalima u potresu. Potom je odlučeno kako će se prikupljena sredstva usredotočiti na financiranje jednog većeg projekta te je Hrvatska državna samouprava, koordinirala prikupljanje financijske pomoći za krajeve pogođene potresom preko posebnog bankovnog računa. Već sredinom

„Veseli i ponosi se hrvatska zajednica u Mađarskoj u odsjaju druge adventske svijeće, u vrijeme koje nam pokazuje kako je solidarnost potrebna više nego ikada.“

siječnja odlučeno je kako će se pomoći pri obnovi zgrade stradale škole u Petrinji te osigurati boravak za 100 djece iz potresom stradalog područja u pensionu HDS-a „Zavičaj“ u Vlačićima na otoku Pagu. Ovih adventskih dana došlo je do potpisivanja ugovora kojim se prikupljena sredstva, s jedne strane s posebnog računa HDS-a, a s druge strane iz proračuna HDS-a upućuju tamo gdje je i dogovoreno da će biti namijenjena. Tome se veseli i ponosi hrvatska zajednica u Mađarskoj u odsjaju druge adventske svijeće, u vrijeme koje nam pokazuje kako je solidarnost potrebna više nego ikada.

Branka Pavić Blažetin

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

www.glasnik.hu

Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.

Čitajte i širite Hrvatski glasnik

„oazu hrvatske pisane riječi u Mađarskoj“!

Facebook profil Hrvatski glasnik - dnevni tisak - budite obaviješteni prateći Hrvatski glasnik!

radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati!

Croatia TV – tjedni prilog! Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Facebookovih profila:

Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV!

Imenovani članovi Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Iz redova Hrvata u Mađarskoj imenovani su Ivan Gugan i Andrija Handler

Na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj 17. studenog u sklopu 19. točke dnevnog reda po prijedlogu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske donesena je odluka o osnivanju i imenovanju članova Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Savjet ima 26 članova po položaju, devet članova predstavnika Hrvata iz Bosne i Hercegovine i 17 predstavnika hrvatskih manjina, od čega Hrvati u Mađarskoj imaju dva predstavnika. Odlukom Vlade Republike Hrvatske predstavnici za Mađarsku su Ivan Gugan i Andrija Handler. Uz spomenute u Savjetu je i 29 članova predstavnika hrvatskog iseljeničtva/dijaspore.

Hrvate iz Mađarske su u prijašnjem sazivu Savjeta predstavljali Ivan Gugan i dr. Franjo Pajrić. Poziv za prijedlog Središnjem državnim uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske bio je javan.

Članovi Savjeta Vlade su predstavnici Hrvata izvan Republike Hrvatske i članovi po položaju, predstavnici državnih tijela i institucija, Katoličke crkve i organizacija civilnog društva. Oni se imenuju na mandat od četiri godine na temelju prijedloga Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Članovi Savjeta Vlade iz reda pripadnika Hrvata izvan Republike Hrvatske su predstavnici udruga, organizacija i institucija Hrvata izvan Republike Hrvatske, osobe koje su uvažene u sredini u kojoj žive, angažirane na očuvanju i jačanju hrvatskog identiteta svojih zajednica i unapređenju odnosa s maticom. Zajednice Hrvata izvan Republike Hrvatske svoje predstavnike u Savjet Vlade predlažu iz redova najznačajnijih i najbrojnijih udruga, organizacija, institucija ili drugih oblika organiziranja. Imenuju ih na mandat od četiri godine na temelju prijedloga Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i prijedloga hrvatskih zajednica država iz kojih dolaze.

Članovi savjeta iz pojedinih država

Članovi Savjeta, predstavnici Hrvata iz Bosne i Hercegovine:

1. Miljana Glamuzina
2. Perica Jelečević
3. Marijan Kljajić
4. Toni Kraljević
5. Borjana Krišto
6. Ilija Nakić
7. Danijel Nikolić
8. Dražen Trlin
9. don Nikola Menalo, predstavnik Katoličke crkve u Bosni i Hercegovini

Članovi Savjeta, predstavnici hrvatske manjine:

1. Gabriela Novak-Karall, predstavnica za Austriju
2. Stanko Horvath, predstavnik za Austriju
3. Rumen Angelov Boyadzhiev, predstavnik za Bugarsku
4. Adrijan Vuksanović, predstavnik za Crnu Goru
5. Wlasta Laura Laurenčiková, predstavnica za Češku

6. Antonella D'Antuono, predstavnica za Italiju
7. Antun Gucić, predstavnik za Kosovo
8. Ivan Gugan, predstavnik za Mađarsku
9. Andrija Handler, predstavnik za Mađarsku
10. Petar Hategan, predstavnik za Rumunjsku
11. Josip Tunić, predstavnik za Sjevernu Makedoniju
12. Radoslav Janković, predstavnik za Slovačku
13. Đanino Kutnjak, predstavnik za Sloveniju
14. Filip Božić, predstavnik za Sloveniju
15. Jasna Vojnić, predstavnica za Srbiju
16. Tomislav Žigmanov, predstavnik za Srbiju
17. Darko Vuković, predstavnik za Srbiju

Članovi Savjeta, predstavnici hrvatskog iseljeničtva:

1. Elena Liliana Nadinić, predstavnica za Argentinu
2. Cristian Nicolas Sprljan Alvarez, predstavnik za Argentinu
3. Mirna Jukić-Berger, predstavnica za Austriju
4. Luka Martin Jurčević, predstavnik za Australiju
5. Zvonimir Kurtović, predstavnik za Australiju
6. Adrian Simun Puljić, predstavnik za Australiju
7. Goran Strniša, predstavnik za Belgiju, Dansku, Luksemburg, Nizozemsku i Norvešku
8. Gustavo Victor Glavinich Giosa, predstavnik za Boliviju, Ekvador, Paragvaj, Peru, Urugvaj i Venezuelu
9. Dubravka Sidonija Šuto, predstavnica za Brazil
10. Marco Antonio Buzolić, predstavnik za Čile
11. Matko Stephen Koljatić Arcos, predstavnik za Čile
12. Vlatka Leko-Roche, predstavnica za Francusku
13. Ivana Milina, predstavnica za Italiju
14. Lovorka Duvnjak, predstavnica za Južnoafričku Republiku
15. Zvonimir Aničić, predstavnik za Kanadu
16. Krešimir Mustapić, predstavnik za Kanadu
17. Jeanne Valetić, predstavnica za Kanadu
18. Goran Katić, predstavnik za Novi Zeland
19. Mile Baričević, predstavnik za Njemačku
20. Antonio Pavić, predstavnik za Njemačku
21. Marijo Primorac, predstavnik za Njemačku
22. Jack Barić, predstavnik za Sjedinjene Američke Države
23. Davorka Ivana Kirinčić, predstavnica za Sjedinjene Američke Države
24. Željko Perić, predstavnik za Sjedinjene Američke Države
25. Gina Susan Pilić, predstavnica za Sjedinjene Američke Države
26. Nevenka Posavec Komarica, predstavnica za Sjedinjene Američke Države
27. Tomislav Mikulić, predstavnik za Švedsku
28. Jozo Dalić, predstavnik za Švicarsku
29. Franko Cetinić, predstavnik za Ujedinjenu Kraljevinu Velike Britanije i Sjeverne Irske

Branka Pavić Blažetin

Međunarodna konferencija

Narodnosti u Mađarskoj: Zaštita i prenošenje narodnosnih vrijednosti

Povodom mađarskog predsjedanja Odborom ministara Vijeća Europe Državno tajništvo za vjerske i narodnosne odnose Ureda predsjednika Vlade 4. i 5. studenog 2021. u Bugarskom kulturnom centru organiziralo je Međunarodnu konferenciju „Narodnosti u Mađarskoj: Zaštita i prenošenje vrijednosti“. Konferenciju je prigodnim govorom otvorio državni tajnik Miklós Soltész, dok je u bloku „Međunarodna iskustva i njihovi mađarski aspekti“ izlaganje održao savjetnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Milan Bošnjak. Sutradan, 5. studenog na okruglom stolu „Dobar model mađarske narodnosne politike“ sudjelovao je predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gudan. Priredbi su nazočili veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, predstavnik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin, ravnateljica Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra Zsanett Vörös i glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin.

Mađarska je 21. svibnja od Njemačke preuzela predsjedanje Odborom ministara Vijeća Europe, a nakon 17. studenog predsjedanje preuzima Italija. Odbor ministara tijelo je Vijeća Europe koje donosi odluke. Čine ga ministri vanjskih poslova 46 zemalja članica ili njihovi stalni diplomatski predstavnici u Strasbourgu. Odbor je i upravno tijelo u kojem se ravnopravno iznose nacionalna stajališta o problemima s kojima je suočeno europsko društvo, ali je istovremeno i forum u kojem se razrađuju europski odgovori na te izazove. Odbor ministara je, u suradnji s Parlamentarnom skupštinom, zadužen za očuvanje vrijednosti na kojima je utemeljeno Vijeće Europe te praćenje ispunjavanja preuzetih obveza država članica. Na međunarodnoj konferenciji, koju je organiziralo Državno tajništvo za vjerske i narodnosne odnose Ureda predsjednika Vlade povodom mađarskog predsjedanja

državnog tajnika Ministarstva unutarnjih poslova odgovorna za društvenu integraciju Katalin Victor Langer upozнала je prisutne s položajem Roma u Mađarskoj, naglasivši kako romskoj zajednici pripada deset posto mađarskog stanovništva. Naglasila je da Vlada treba izraditi novu strategiju u vezi s gorućim pitanjima Roma, poput siromaštva. Istaknula je i to kako je danas zaposleno dvostruko više Roma nego 2010. godine, a 93 posto romske djece pohađa vrtić.

Državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose Ureda predsjednika Vlade Miklós Soltész istaknuo je kako zaštita i prenošenje narodnosnih vrijednosti utječu i na dobrosusjedske odnose. Odnose s Hrvatskom, Srbijom, Slovačkom i Slovenijom ocijenio je vrlo pozitivnima, dok je za odnose s Rumunjskom rekao kako su oni u fazi poboljšanja. „Mi, Mađari vjerujemo da je Europa naroda ono što čuva ovu zajednicu“, rekao je Soltész ističući kako pri tomu važnu ulogu osim pojedinih naroda imaju i narodnosti. Narodnosnu politiku Mađarske i učinjene napore zadnjih jedanaest godina sažeo je u desetak točaka. Naveo je prihvaćanje Ustava, po kojem su narodnosti u Mađarskoj državotvorni čimbenici, njihovu parlamentarnu prisutnost, odnosno zastupljenost u Mađarskom parlamentu, koju Nijemci od 2018. godine ostvaruju putem punopravnog zastupnika. Parlamentarni Narodnosni odbor sudjeluje u izradi proračuna i zakona, raspodjeli financijskih sredstava te pripremi odluka koje su bitne za opstanak narodnosnih zajednica. Opisujući samoupravni sustav

Državni tajnik za vjerske i narodnosne odnose Ureda predsjednika Vlade Miklós Soltész

Odborom ministara Vijeća Europe, državni tajnik za sigurnosnu politiku Ministarstva vanjskih poslova i trgovine Péter Sztáray rekao je kako je jedan od prioriteta mađarskog predsjedanja bio zaštita i osiguranje narodnosnih prava, pridodavši da mađarska Vlada zna kako je živjeti u manjini, budući da zbog jedne političke odluke dobar dio Mađara živi izvan mađarskih državnih granica. Naglasio je kako je zakonodavstvo posljednjih jedanaest godina unaprijedilo položaj narodnosti u Mađarskoj i tako omogućilo više prostora za gradnju budućnosti. Izrazio je mišljenje kako mađarsko pravno okruženje i sustav potpora u mnogim svojim elementima predstavljaju uzorni model. Zamjenica

Na međunarodnoj konferenciji izlaganje je održao i savjetnik Milan Bošnjak

Državni tajnik za sigurnosnu politiku Ministarstva vanjskih poslova i trgovine Péter Sztáray

naveo je kako je između mjesne i državne razine samoupravljanja ugrađena i tzv. srednja razina. Potom je naveo prijenos institucija u vlasništvo narodnosti, govorio o crkvama i vjerskom životu, zajednicama i nevladinim civilnim organizacijama, jačanju veza narodnosti i matice, obrazovanju i usavršavanju, te sustavu financiranja i pravnom okruženju. Državni tajnik je predstavio sustav financiranja narodnosti u Mađarskoj, naglasivši pritom kako su narodnosne samouprave 2010. bile vlasnice 12, a danas u vlasništvu imaju stotinjak institucija. Rekao je kako se u usporedbi s 2010. godinom narodnosna potpora do 2020. ušestorostručila, pridodavši kako će se potpora za narodnosti 2022. godine povećati za nekoliko milijardi forinti.

U sklopu bloka „Međunarodna iskustva i njihovi mađarski aspekti“ izlaganje pod naslovom „Odnosi institucija Republike Hrvatske s Hrvatima u Mađarskoj“ održao je savjetnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Milan Bošnjak. Predstavivši zakonodavni i institucionalni okvir Republike Hrvatske za razvijanje odnosa s Hrvatima izvan Republike Hrvatske istaknuo je temeljni strateški dokument, Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske 2030., usvojenu u Hrvatskom saboru početkom 2021. godine, u kojem su definirana dva strateška cilja važna za Hrvate izvan Republike Hrvatske. To su globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske kao i demografska revitalizacija te unapređenje položaja obitelji. Na temelju ove strategije donose se srednjoročni strateški dokumenti iz pojedinih upravnih područja. Jedan od njih, na kojem se intenzivno radi, je i Nacionalni plan razvoja odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske. Savjetnik Bošnjak je kao nositelja odnosa i suradnje s Hrvatima izvan RH istaknuo Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Odbor za Hrvate izvan RH Hrvatskog sabora, a spomenuo je i Hrvatsku maticu iseljenika, kao i razna ministarstva. Naglasio je kako Središnji državni ured kroz različite programe i projekte podupire brojne aktivnosti Hrvata izvan Lijepe Naše, kojima potiče i omogućuje uspješnije očuvanje i jačanje hrvatskog identiteta te uspostavljanje, održavanje i promicanje veza i međusobne povezanosti Hrvata diljem svijeta. Takvi su projekti, primjerice, Program učenja hrvatskog jezika u RH i Program stipendiranja studenata. Kod projekta „Korijeni“, koji se provodi kroz umrežavanja učenika osnovnih škola iz Republike Hrvatske s učenicima Bosne i Hercegovine te država u kojima žive hrvatske nacionalne manjine i hrvatsko iseljeničtvo, naveo je umreženost pečuskog Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu, Holy Family Primary Schoola iz Geelonga, OŠ-a Marina Držića iz Buna i OŠ-a Mitnica

iz Vukovara. U vezi s povezivanjem i umrežavanjem pravnih i fizičkih osoba naveo je projekt Registar hrvatskih subjekata izvan Republike Hrvatske. Naglasio je kako u okviru Programa potpore hrvatskoj nacionalnoj manjini u 12 europskih država RH značajna sredstva osigurava i za Hrvate u Mađarskoj. Ona se omogućuju i kroz Program za potrebne programe i projekte Hrvata izvan Republike Hrvatske. Naglasio je kako potporu Hrvatskom kazalištu Pečuh kontinuirano pruža i Ministarstvo kulture i medija. Istaknuo je da Medijski centar Croatica djeluje na više medijskih platformi i redovito organizira skupove i stručna usavršavanja. Posebno je naglasio suradnju Hrvatskog glasnika, Hrvatskih novina i Hrvatske riječi. Naveo je i kulturne centre Hrvata u Mađarskoj, koji uspješno surađuju s partnerima u Hrvatskoj. Bilateralnu suradnju na polju kulture smatra vrlo bogatom i uspješnom. Mišljenja je kako je bilateralna suradnja na području znanosti i obrazovanja odlična te smatra da hrvatski obrazovni centri u Budimpešti, Pečuhu, Sambotelu i Santovu „imaju vrlo razvijenu suradnju sa školama iz Hrvatske“. Rekao je da „postoji

Joso Ostrogonac, Stjepan Blažetin, Zsanett Vörös i Branka Pavić Blažetin

vrlo dinamična suradnja“ na razini visokih učilišta, primjerice između Odsjeka za kroatistiku Sveučilišta u Pečuhu sa Sveučilištem J.J. Strossmayera u Osijeku. „Trebalo istaknuti kako je na svim razinama vrlo razvijena suradnja na trokutu Osijek-Pečuh-Subotica, te da Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj i Zavod za kulturu Vojvođanskih Hrvata odlično surađuju“, istaknuo je savjetnik Milan Bošnjak. Naglasio je kako u razvoju suradnje dviju nacionalnih manjina, hrvatske u Mađarskoj i mađarske u Hrvatskoj, značajnu ulogu imaju brojne hrvatske udruge koje su članice Saveza Hrvata u Mađarskoj. Kao „središnju i ključnu instituciju“ Hrvata u Mađarskoj naveo je Hrvatsku državnu upravu, koja je osnivač i održavatelj velike većine kulturnih, znanstvenih i obrazovnih institucija Hrvata u Mađarskoj i koja „zastupa Hrvate u Mađarskoj i brine se o svim aspektima društvenog života Hrvata u Mađarskoj“. Na kraju svog izlaganja savjetnik Milan Bošnjak osvrnuo se na rad Međuvladinog mješovitog odbora, koji je osnovan radi provedbe Sporazuma između Republike Hrvatske i Mađarske o zaštiti mađarske manjine u Hrvatskoj i hrvatske manjine u Mađarskoj. „Suradnja u okviru ovoga MMO-a je izvrsna te je ovaj MMO pravi primjer važnog institucionalnog okvira i učinkovitog mehanizma za poboljšanje statusa nacionalnih manjina, osnaživanje njihovog položaja u društvu i povećanje razine ostvarenih manjinskih prava. Istovremeno snažno doprinosi razvoju ukupnih bilateralnih odnosa, u ovom slučaju između dvije susjedne i prijateljske zemlje, Republike Hrvatske i Mađarske“, zaključio je savjetnik Milan Bošnjak.

Kristina Goher

Vrijeme došašća u santovačkoj župi

Paljenjem prve adventske svijeće započelo došašće

Zakoračili smo u vrijeme došašća, u vrijeme iščekivanja i priprave za Božić. Prve nedjelje došašća, 28. studenog paljenjem prve adventske svijeće na adventskom vijencu u župnoj crkvi uznesenja Blažene Djevice Marije započelo je došašće i u santovačkoj župi. Već po tradiciji prva adventska svijeća na hrvatskoj misi upaljena je uz pjevanje tradicionalne adventske pjesme „Vi nebesa, rosite“, koju su pod vodstvom vjeroučiteljice izveli polaznici vjeronauka. Misno slavlje služio je santovački župnik velečasni Imre Polyák, a kako je to svake nedjelje u došašću, na kraju mise vjernici su zajedno otpjevali pjesmu anđeoskog pozdravljanja „Anđeo Gospodnji navijestio Mariji...“. Kako je na kraju mise navijestio župnik Imre Polyák, ukoliko to protuepidemijske mjere budu dopuštale tradicionalna i uvijek vrlo posjećena trodnevna duhovna priprava za Božić za obje zajednice održat će se od 6. do 8. prosinca. Duhovna priprava hrvatske zajednice i misa sva tri dana počinje u 18 sati.

U okviru prigodne seoske svečanosti u predvečernjim satima upaljena je i prva svijeća na adventskom vijencu postavljenom na glavnom seoskom trgu. Okupljene je pozdravio načelnik sela Gábor Varga, a prigodnim riječima i stihovima nazočnima se

Okupljene je pozdravio načelnik Gábor Varga i parlamentarni zastupnik Róbert Zsigó

obratio i parlamentarni zastupnik okruga, državni tajnik Róbert Zsigó. Na svečanosti je nastupio gostujući pjevački zbor „Kolping“. Druge nedjelje došašća s početkom u 16 sati u programu će sudjelovati Hrvatska samouprava, odnosno Mješoviti ckveni pjevački zbor santovačkih Hrvata, a polaznici vjeronauka, učenici santovačke hrvatske škole izvest će dvojezičnu pastirsku igru „Betlemari“. Treće nedjelje u programu sudjeluju gosti iz prijateljskog naselja Kupusine (Srbija), a četvrte članovi baptističke zajednice. S.B.

Kačmarski hrvatski crkveni barjak

Još 17. rujna 2021. godine na hrvatskoj svetoj misi koju je predvodio mladi svećenik Szabolcs Tomaskovity podrijetlom iz Kačmara u kačmarskoj crkvi posvećen je hrvatski crkveni barjak. Crkveni barjak prošle je godine dala izraditi Hrvatska samouprava Kačmara, a postavljena je na bunjevačkoj strani crkve sv. Ivana Nepomuka.

KAČMAR – Kako nam je rekla Teza Vujkov Balažić, Udruženje kačmarskih umirovljenika dulji niz godina gaji prijateljske veze s udruženjem

Kačmarci se ponose svojim crkvenim barjakom

Foto: TEZA VUJKOV BALAZIĆ

Sa svećenikom Szabolcsom Tomaskovityem pred barjakom

umirovljenika iz vojvođanskog naselja Stanišići. Ova društva potiču sveskoliku suradnju Stanišića i Kačmara. U kačmarskoj delgaciji bio je i načelnik tog naselja. Hrvatsku samoupravu Kačmara i Udrugu kačmarskih umirovljenika predstavila je Teza Vujkov Balažić. Jednanaest Kačmaraca starije dobi uživalo je u gostoprimstvu domaćina. BPB

Prvopričesnici Osnovne škole Miroslava Krleže

Dana 23. listopada u pečuškoj Racvaroškoj crkvi priređena je prva pričest za učenike 5A i 5B razreda Hrvatske osnovne škole Miroslava Krleže. Kako nam je rekla njihova vjeroučiteljica Agi Tomola, oni su trebali primiti sakrament prve pričesti još prošle kalendarske godine, ali se zbog pandemije nije mogla organizirati sveta misa i primanje sakramenta prve pričesti. Tim svečanije i s puno očekivanja je dočeka praznična subota kada je dvadeset i jedan učenik pristupio prvoj pričesti. Svetu misu predvodio je velečasni Gabrijel Barić, a pjevao je Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe. Zahvaljujem se vjeroučiteljici Ági Tomoli na poslanim fotografijama.

Branka Pavić Blažetin

Kako doznajemo, 14. studenoga sakrament krizme primili su učenici 8. i 9. razreda. Njih petnaestero pristupilo je krizmi koja je priređena u pečuškoj katedrali.

Dan umirovljenika

Dana 23. listopada poslijepodne u tri sata u katoljskom Domu kulture okupili su se stariji stanovnici sela, točnije umirovljenici kako bi u organizaciji Mjesne samouprave Katolja proslavili Dan umirovljenika.

Načelnica našeg sela Nora Trubić Csibi pozdravila nas je sve lijepim riječima i poželjela dug život. U Katolju ima 103 umirovljenika, a okupilo se njih sedamdesetak. Ovom prilikom povodom 90. rođendana Istvánné Husz primila je poklon premijera Viktora Orbána koji joj je uručen ovoga dana.

Zatim je počeo glazbeni program, Róbert Gergely izveo je pjesme Pála Szécsija. Pjesme su nam svima dobro poznate, pa smo i mi pjevali s njim. Pratili su ga i dvije pjevačice, Tímea Némedi-Varga i Orsolya Gere.

Poslije programa slijedilo je druženje uz bogati stol, a svaki umirovljenik je dobio i poklon bon mjesne samouprave. Svi smo bili sretni, dan smo proveli lijepo, a imali smo priliku i razgovarati, jer se jako rijetko susrećemo zbog pandemije koronavirusa. I ovim se putem zahvaljujemo mjesnoj samoupravi na nezaboravnom, ugodno provedenom danu.

Guganka

Dani vina i vinogradara

U organizaciji Hrvatske samouprave Olasa u Olasu su 9. listopada održani VII. Dani vina i vinogradara. Kako nam je rekla predsjednica Hrvatske samouprave Olasa Ana Rozinger, organizatori su pozvali svoje prijatelje iz Gajića, članove udruge vinogradara i vinara „Martinovo brdo“. Hrvatska samouprava Olasa već niz godina sudjeluje u gajičkoj Pudarini: njenim posredovanjem ove su godine predstavljene i narodne nošnje Hrvata iz Baranje a svojom ponudom se predstavila i Hrvatska samouprava Olasa. Dupke se napunila sportska dvorana olaske škole. Prekrasan gastro stol i dobra ponuda vina, kulturno-folklorni program te zabava okupili su znatiželjnike. Nazočni su uz gajička vina mogli degustirati i vina iz područja Olasa i

Hásságya te vina podrumarstva Belvárd. Ovoga puta u goste su pozvani članovi zbora umirovljenika „Martinus“ iz Belog Manastira koji su nastupili pod ravnanjem Aleksandre Čeliković Cvidrak. Ona je dobro poznata članovima hrvatskih zborova u Baranjskoj županiji, naime već godinama vodi usavršavanja članova zborova u organizaciji Udruge baranjskih Hrvata. Spomenuta dana održala je usavršavanje u Vršendi u prijepodnevnim satima. Uz spomenuti zbor nastupio je i katoljski Mješoviti pjevački zbor „Karašica“ uz pratnju harmonikaša Antuša Vizina, te salantski KUD „Marica“.

Branka Pavić Blažetin

FOTO: JANJA ČELIKOVIĆ

U kulturni koktel zamotana promocija knjige

Zlatne droptinke Hrvatskoga Židana

Suzana, nam svenek Žužana Horvath, vjeroučiteljica, kantorica, peljačica zbora Peruška Marija s dugim, izdržljivim sakupljanjem mjesnih vridnosti, sastavila je prvi, ogromni dio židanske monografije, naslova „Svetačni krug Božića. Od Adventa do Tri Kraljev i drugi posli iz prošlosti u Hrvatskom Židanu“. Napisi u svezi svetkom i s običaji, mudrosti, povidajke, štorice, čuda česa zanimljivosti, kipici, karte, sve su dobili mjesto u ovoj knjigi, ku je izdala Hrvatska samouprava Hrvatskoga Židana s posebnom potporom Hrvatske samouprave Plajgora, Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj i Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti. Autorica je još napisala na četvrtu stranicu: „Poklanjam knjigu mojim pomoćnicam: Dr. Katarini Lakotar, Timeji Lakotar-Meršić i Mirjani Šteiner. 6. novembra, u subotu uvečer, napunio se je židanski Kulturni dom s brojnim znatiželjnici, ki su htili biti nazoči na promociji kronike, ka je bila zamotana u šareni kulturni koktel.

Človik se nigdar ne zna dovoljno začuditi s kakovim odličnim stilom i guštom je nakinčena svako ljeto u ovu dob dvorana židanskoga Doma kulture. Na hrvatski večer, kad brojna kulturna društva polažu račun o cijeloljetnom djelovanju. A tih je dost, na toliko da dvi-tri ure mirno moru jačiti, tancati, igrokazati i guslati Židanci, od najmladjih do najstarijih. Tako je to bilo i ovput, kako je moderatorica programa rekla, Mirjana Šteiner, na zvanarednom hrvatskom večeru, kade je sve nastupe povezala tajna nit ove zajednice, oko bogatstva i vridnosti. „Vjerujte mi, nisam planirala knjigu pisati. Jedna stranka i pisanka se je prva za drugom napunjevala“, začela je svoju povidajku o ogromnom djelu autorica izdanja, Žužana Horvath, čiji je glavni motiv za pisanje od uvodne do zadnje riči bio: „Sve na veću diku Božju!“. Zahvalila se je svim pomoćnikom i suradnikom ki nisu šparali ni ofrovanim vrimenom ni energijom, za lektoriranje bivšemu direktoru Glavne škole Velikoga Borištofa Mirki Berlakoviću, za dugoljetno pobiranje podatkov za duhovnike, liktare, učitelje, notare i kantore, početo od 1697. ljeta, mag. farniku Rasporka Ivanu Karallu, mjesnomu duhovniku Štefanu Dumoviću i brojnim povidačem štoric, događajev i mudrosti. Pred dvimi ljeti jedna izabrana garda oduševljenih mladih

Žužana Horvat i nje pomoćnici pri predstavljanju knjige

Židancev iz seoske prošlosti i ormarov je iskopala kipice i sastavila knjigu. Ispalo je to impulzom za narodjenje i ove nove knjige. „Ovo nije štivo za jedan večer, ima 1,5 kili, 356 stranic i 678 slik. U knjigi je shranjeno sto i stoljetno skušenje naših pradjedov. Raspletena, otvorena prošlost. Va nji se krissi njeva diboka mudrost, njeva živa vjera i ufanje za Božju pomoć! Ovo su zlatne droptinke!.. Vjerujte, ča se more, se mora sve popisati da ne zabu naša dica, dok nam srce tuca! Nam je važno da vjerujemo u Boga i čuvamo naš hrvatski identitet... Vjerujte! Već imamo, nek ča

Jačkarni zbor Staračkoga kluba i tamburaši Židanske zvijezdice

Trenutak za pjesmu

Lipota duše

**Ljubav je lipota duše
I nju stalno obogaća.
Ako se množi i raste,
To j' prava životna srića!**

**Drugog bogatstva ne išći
Ar to j' zaista najveće.
Ufaj se, vjeruj i ljubi,
To j' pravi ključ žitka sriće!**

Anton Slavić

Čudami su bili znatizeljni na ponudu Hrvatskoga večera

Posveta u knjigu hrvatskomu veleposlaniku dr. Mladenu Andriću

nimamo! Nek otvorite oči, uši i činite vaše dužnosti! Vjeru i narod lako ne ostavite!", dodala je još Žužana Horvath, ka je s ovom knjigom uspjela spasiti dobar kusić prošlosti ne samo zajednice nego i peršonov, što bi bilo gvišno sudjeno na pozabljenje. U slijedećoj točki programa Marijana Lagler-Farkaš, bivša peljačica čuvarnice i Timea Lakotar-Meršić, glavna urednica židanskih novina dvojezično su preporučale izdanje, kot „jedan veliki dar“. „Ča znači da je knjiga bogata? Ona osoba, ka je knjigu napisala je i sama bogata jer je doživila tadašnje običaje i druge trenutke seoskoga žitka u svojem ditinstvu, u prošlom stoljeću. Sve manje je ljudi ki se još spominjaju ili poznadu familije ke vidimo u knjigi. Ali skoro svaki imamo koga-toga na fotografija med našimi najbližnji. Kad gledamo fotografije i štemo tekste, malo se i mi ćutimo u prošlosti“, naglasila je Marija Farkaš, ka se je i s buketom ruž zahvalila svestranoj autorici i zaželjila joj puno zdravlja i moći da se zgotovi i druga knjiga, ku još ima med svojim cilji. Pod tamburaškom glazbom smo onda čuli od raznih izvodjačev izabrane kusiće, zanimljivosti knjige, na hrvatskom i ugarskom jeziku. Zatim su na pozornicu zašli kotrigi diče grupe Židanske zvijezdice ki su predstavili jur poznatu koreografiju s dičjimi igrama, povidajkami ke su skupa pobrane pred dvadesetimi ljeti od takovih ljudi ki danas jur nisu med nami. Sestre Kumanović i njev brat ponovo su zagrijali sve nazočne s hrvatskimi jačkami i odličnimi glasi. Jačkarni zbor Peruška Marija, kako smo čuli, jedna je od nastarijih kulturnih grup u Hrvatskom Židanu. „Moremo biti gizdavi da je još imamo, da je još čujemo“. A da su židanski glasi perfektni i u

pjesmi, to su i ovput prezentirali ovi slavuji, pod peljanjem slavljenice večera, Žužane Horvath. Tri su igrokazači Martin Schaffer, Zoltan Keresteš i Gabor Čizmazia s veseljem dočarali publiku u hrvatski skeči, pijanstvo i seoske mudrosti. Teško je bilo vjerovati da su trizni tako „puni“. Oduševljena grupa Staračkoga kluba u pratnji malih tamburašov je isto tako lipe trenutke dopeljala s hrvatskimi šlageri. Hrvatsko kulturno društvo Čakavci, što bi drugo bilo pokazalo nek Gradišćanske tance. Na kraju skoro trournoga spektakla zahvalnu rič je imao i hrvatski veleposlanik dr. Mladen Andrić, kot i načelnik sela ter ujedno predsjednik županijske Hrvatske samou-

Sjajni glumački trio

prave Štefan Krizmanić, gdo je bio odgovoran skupaspraviti sponzore zbog finansiranja knjige. Duhovnik Ivan Karall iz Austrije se je takaj zalagao oko nastanka ove monografije i dobri poznavatelj je crkvene statistike, istaknuo je, kako je Hrvatski Židan dosada najmanje 23 muže dao, ki su se odlučili za duhovništvo i da va prođući sto ljeti osam mladih mašov je ovde održano. Iako va zadnji pedeset i sedam ljeti nažalost nijedna, Bog i danas poziva va svoju službu! Čestitao je na knjigi, ka se je izvrsno ugodala, rekši, nima svako selo ovakovu zvanarednu monografiju. Autorici je posebno zaželjio da druga knjiga čim prlje izajde s još dodatnimi važnimi tematikami.

Timea Horvat

Židanske zvijezdice

Sveta misa povodom Dana sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dana sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje u Stolnom Biogradu

Povodom Dana sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dana sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje u organizaciji Hrvatske samouprave Stolnog Biograda i hrvatskog kontingenta Međunarodnog zapovjedništva divizije centar u crkvi sv. Emerika 18. studenog 2021. služena je sveta misa na hrvatskom jeziku. Misu, kojoj su prisustvovali predstavnici hrvatske diplomatske misije u Mađarskoj na čelu s veleposlanikom Mladenom Andrićem, vojnici hrvatskog kontingenta na čelu s brigadnim generalom Denisem Tretinjakom i nekolicina stranih vojnika na službi u MND-C-u te članovi Hrvatske samouprave, služio je otac Vjenceslav Tot. Uslijedio je objed u prostorijama Doma za kulturu i vjeronauk sv. Stjepana.

Otac Vjenceslav Tot

Dana 18. studenoga 2021. diljem Hrvatske obilježena je 30. godišnjica pada grada heroja Vukovara, koji je ujedno i Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje. I Hrvati izvan Republike Hrvatske pridružili su se matici u prisjećanju na herojstvo Vukovara i njegovih stanovnika. Vukovar je postao simbol hrvatskog otpora, borbe za slobodu brojnih znanih i neznanih junaka. Toga dana svi su se prisjetili kako je 18. studenoga 1991. slomljena herojska tromjesečna obrana grada. Velečasni Vjenceslav Tot u svojoj propovijedi je naglasio kako je Hrvatska 46 godina nakon završetka krvavog Drugog svjetskog rata ponovo stradala, i to u Domovinskom ratu, pridodavši kako se u tom ratu najkrvavija bitka vodila za Vukovar, a započela je 25. kolovoza i završila 18. studenoga 1991. godine. U nevjerici se upitao zašto je nesreća pogodila taj prelijepi grad? Kako je rekao, do danas se traže odgovori na to pitanje, mada su povjesničari već preispitali i opisali događaje, no ne

postoji „prihvatljivo objašnjenje za ovo besmisleno razaranje“. „Jedno je sigurno: vrag, zloduh koji gospodari ovim svijetom od početka ima cilj, a to je rušenje svega što je Bog stvorio, i u tome ono što je najdragocjenije, najdivnije: čovjeka. S time se suočavamo i danas, jer se vodi tzv. hibridni rat, kojem je cilj da čovjek ne bude takav kakvog ga je Stvoritelj osmislio. Zbog toga je puno laži, prevare i neprijateljstava“, naglasio je otac Vjenceslav. Zaključio je kako zbog toga u potpunosti ima razloga za komemoraciju za žrtve Vukovara, ljudi koji su svoj život dali za domovinu i vjeru. Uspomena na te ljude treba biti čvrsto upozorenje da se i mi posvetimo domovini i vjeri.

Ratna su stradanja ostavila velike rane i ožiljke u mnogim hrvatskim obiteljima, koje su izgubile svoju djecu, sinove, očeve i majke, pa su se okupljeni molili za ublažavanje duševne i tjelesne boli, kako bi svoj križ nosili u vjeri.

„Na Ovčari, Mitnici i mnogim drugim mjestima grada Vukovara stradala su brojna junačka srca. Zahvaljujemo ti za milost kršćanskog svjedočenja pastira i vjernika laika, znanih i neznanih. Učini da po njihovom primjeru u nama ne prevlada mržnja, već utjeha vjere i snaga tvoje ljubavi, molimo te“, čitala je predsjednica Janja Cindrić Jakubek. Okupljeni na svetj misu su se molili za sve žrtve Domovinskog rata, Vukovara i Škabrnje, da grad Vukovar postane gradom posebnog pijeteta, kako bi sa zahvalnošću i poštovanjem cijenili žrtvom stečenu slobodu.

Uslijedio je svečani objed u prostorijama Doma za kulturu i vjeronauk sv. Stjepana. Obraćajući se prisutnima predsjednica Janja Cindrić Jakubek naglasila je kako se u prostorijama doma redovito održavaju priredbe Hrvatske samouprave, koje omogućuje Stolnobiogradska biskupija. U ime hrvatskog diplomatskog zbora predsjednici Janji Cindrić Jakubek, hrvatskim časnicima na čelu s generalom Denisem Tretinjakom za organiziranje prisjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dana sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje zahvalio se hrvatski veleposlanik Mladen Andrić, koji je među ostalim istaknuo kako je to dan sjećanja, no ujedno i dan ponosa. „Hrvatska je ponosna, vjerujem i Hrvati u Mađarskoj, da se uspela izmaknuti iz te tragedije. Nakon agresije uspela se obraniti i pobijediti“, rekao je veleposlanik Andrić.

„Budući da nas je većina, ako ne i svi u kontingentu s oružjem u ruci sudjelovala u Domovinskom ratu, za nas je taj dan poseban. Ne samo zbog toga jer se prisjećamo žrtve Vukovara i Škabrnje, nego i stoga što se svatko od nas prisjeća svojih kolega, ratnih drugova koji su nažalost stradali i dali svoje živote u obrani domovine“, rekao nam je general Tretinjak.

Kristina Goher

Zajednička fotografija nakon mise

Hrvatske Šice 800 ljet

Obnovljeni simboli vjere i tradicije

Za Petrovim Selom i Nardom, 17. oktobra, u nedilju, svečevalo je i naselje Hrvatske Šice. 800. jubilej prvoga spominjanja u službenom dokumentu koji opisuje pornovsko cistercitsko gospodarstvo, dovoljan je bio uzrok za otpodnevno svečevanje. Ujedno su blagoslovljeni dva obnovljeni sakralni spomeniki na području sela.

Tako su vjerniki pred svetom mašom najprlje skupadošli na pragu sela i pri raskršću ceste, ka pelja prik granic u susjedne Nimške Šice. Na tom mjestu je blagoslovljen prvi križ, simbol vjere i tradicije, s kipom Blažene Divoce Marije, a ceremoniju je vršio na ugarskom jeziku farnik Tamás Várhelyi. Otud je prošecija domaćinov jačući i moleći došla piše do crikve sv. Ane, kade je na dvoru uz hrvatsku molitvu i jačku s duhovnikom Richárdom Inzsölom, blagoslovljen još jedan restaurirani križ, postavljen 1896. ljeta s nimškim natpisom. Mjesna Hrvatska samouprava je od Fonda Gábor Bethlen

Na pragu sela obnovljeni Sveti križ

Vilmoš Bugnić prikzame županijsku spomenicu od dr. Kristine Glavanić

Blagoslavljanje spomen-ploče za 800. jubilej

Pred obnovljenim križem na dvoru crikve sv. Ane

na naticanju dobila 2 700 000 ft za obnovljenje trih sakralnih spomenikov. Pri Križu na Kerči, u lugu, van sela, takaj su napravljena djela restauracije, ali to će se blagosloviti kletu na tamošnjem svetku, Duhovnoga pondiljka. Na proslavi je prilikom okrugloga jubileja gratulirao stanovnikom parlamentarni zastupnik

dr. Csaba Hende, izražavajući zahvalu skromnim i marljivim generacijam Šičanov, a pravoda je zaželjio još mnogo ljet u zdravlju, veselju i zajedničtvu svim sadašnjim stanovnikom. Predsjednik lokalne Škrinje vridnosti, bivši načelnik sela, László Kovács ukratko je predstavio šičku povijest i nije izostavio ni tu-robna poglavlja mjesne hištorigije. Zastupnica Željezožupanijske skupščine, Kristina Glavanić prikdala je za jubilej načelniku Vilmošu Bugniću i županijsku spomenicu. Pri Kulturnom domu je blagoslovljena mramorna ploča za 800. jubilej, nažalost, samo na ugarskom jeziku, i začeo se je program s kulturnimi društvu Pinčene doline i koncertom Koprivov. Najjači aplauz je pripao pravoda mjesnim jačkarom i jačkaricam Slavuja ter šikanim i oduševljenim malim i vekšim sviračem tamburaškoga sastava.

Tiho

Dan lukoviških umirovljenika

U organizaciji Hrvatske samouprave Lukovišća na čelu s predsjednicom Ružom Bunjevac u Lukovišću je 6. studenoga održan godišnji susret umirovljenika. Događaju se pridružila i Mjesna samouprava Lukovišća koja je priredila pravo iznenađenje i pozvala u goste sastav „Kaposvár Megarox”, rekla nam je zastupnica Mjesne samouprave Ester Borbaš Janković, koja nam je poslala i nekoliko fotografija. Raspoloženje je bilo izvrsno, a okupilo se četrdesetak lukoviških umirovljenika koji su počašćeni izvrsnom večerom, dok je načelnik Lukovišća József Csonka svima poklonio skroman poklon, jednu lijepu knjigu kuharicu. Lijepim riječima okupljene je pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave Lukovišća Ruža Bunjevac. Od pet zastupnika mjesne samouprave Lukovišća dvoje, Ester Borbaš Janković i Zoltán Hajdu članovi su i peteročlanog zastupničkog tijeka Hrvatske samouprave Lukovišća. Uz troje spomenutih zastupnici Hrvatske samouprave Lukovišća su i Zoltán Hajdu te Árpád Hajdu.

Branka Pavić Blažetin

FOTO: ESTER BORBAŠ

Lukoviška Zavičajna kuća

Na svojim sjednicama Hrvatska samouprava Šomođske županije bavi se i radom lukoviške Zavičajne kuće. Tako je bilo i na sjednici održanoj u Barču 10. listopada. U zapisniku sjednice navodi se kako samouprava osobito važnim smatra očuvanje pučkog graditeljstva i stalnu izložbu postavljenu u lukoviškoj hrvatskoj kući. Zastupnica Hrvatske samouprave Šomođske županije i predsjednica Hrvatske samouprave Lukovišća Ruža Bunjevac ujedno je i domarica Zavičajne kuće. Ona je na spomenutoj sjednici iz prve ruke izvijestila zastupnike o stanju kuće i njenog okruženja. Tijekom 2021. izvršeni su opsežni radovi radi očuvanja njezinog stanja. Popravljen je krovšte i zidovi, dok je obnova gospodarskih zgrada u tijeku. Dvorište je uređeno, a u planu je izgradnja odmorišta u voćnjaku. Pod je u glavnoj zgradi u dosta lošem stanju te smatra kako ga bi ga trebalo popraviti. Što se tiče izloženog namještaja jedan od kreveta je u lošem stanju. Svi izloženi predmeti su vlasništvo kapošvarskog muzeja. Bilo bi korisno nabaviti stare muzealne predmete ako za to ima mogućnosti, a također bi trebalo urediti i sanitarni čvor, što je zbog muzejskih karakteristika zdanja jako teško. Predsjednica Hrvatske samouprave Šomođske županije predložila je da se za rad i nabavu predmeta lukoviškoj Zavičajnoj kući na teret proračuna za 2021. godinu omogući iznos od 500 000 forinti, što je prihvaćeno.

FOTO: ANITA VERTKOVCI SZAKACS

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Deseti jubilej petroviskoga Dičjega parka sv. Elizabete

Pred desetimi ljeti u Petrovom Selu je prikladan obnovljeni dičji park sv. Elizabete, u susjedstvu kapele sv. Štefana. Ta jubilej su došli proslaviti 19. novembra, u petak dopodne, uprav na svetak sv. Elizabete, zaštitnice siromahov i prosjakov, na poziv mjesnoga duhovnika Tamása Várhelyija, dica iz čuvarnice Petrovoga Sela. Dičji park koji se nahadja s najmodernijimi igračkama na gruntu crkvene općine Petrovoga Sela, oblikovan je jur 2005. ljeta na inicijativu Zaklade za Petrovo Selo. Onda je još farnik Ivan Šneller odobrio da se to mjesto posvećuje za tu svrhu. Pred desetimi ljeti park i igračke su obnovljeni iz fonda

Europske unije i onda je dostao i slavno ime sv. Elizabete, po ideji staremajke Elizabete Hirschl-Geošić (Šičanova). Na desetljetnom svečevanju pred dolaskom male dice, park su polipšali mjesni školarci. Polag tablice imenovodavca posadjene su biljke, šikano su i najmanji hasnovali loparice za hitanje zemlje. Uz skupnu igru, pobrani su i luftbaloni koji su krasili park i svako dite je moglo dobiti za dar. Jedna ura je bila dovoljna da se dobro čutu svi nazočni na ovom velikom placu radosti, u društvu čuvarničarkov i petroviskoga duhovnika.

Tiho

Zavičajna i spomen-kuća keresturskih Hrvata

Početak listopada, kada je svečano predana i posvećena Zavičajna i spomen-kuća keresturskih Hrvata ostvaren je san članova Udruge „Kulturno društvo Kerestur“. Obnova i opremanje stare kuće iz 1929. godine ne bi se mogli ostvariti bez ljudi dobre volje, volontera, njihovog sakupljačkog i fizičkog rada i novčanih donacija, rečeno je 2. listopada na svečanom otvorenju, kojem su nazočili mnogobrojni gosti, među ostalim državni tajnik Péter Cseresnyés, počasni građanin dr. Karlo Gadanji i počasna građanka dr. Erika Rac. Glavna koordinatorka projekta bila je predsjednica udruge Erzsébet Deák Kovács, koja je neumorno radila na očuvanju keresturskih mjesnih vrijednosti. Osim što čuva materijalnu baštinu keresturskih Hrvata Zavičajna kuća ubuduće će biti i mjesto kulturnih okupljanja, predstavljanja tradicionalnih običaja i drugih aktivnosti.

Prije nekoliko godina potaknuta je ideja otvaranja hrvatske kuće, nakon čega je vrlo aktivna Udruga „Kulturno društvo Kerestur“ počela tražiti prikladne stare kuće. Tada je pronađena kuća pokojnog hrvatskog bračnog para Katalin i Vince Hermana, čiji su unuci nakon što su doznali za planiranu namjenu kuću odlučili prodati po povoljnoj cijeni. Udruga je kuću s dvorištem i vrtom (koja je građena 1929. godine) kupila vlastitim sredstvima. Članovi su započeli sakupljati stare predmete s početka i sa sredine prošloga stoljeća, započeli izradu projekata i dobili sredstva za

Rezanje vrpce ispred zavičajne kuće

obnovu kuće iz Programa „Mađarsko selo“ (6 milijuna ft) te Programa za nacionalne manjine NEMZ-BER (1,5 milijuna ft). Stigle su donacije od gospodarstvenika i pojedinaca, a mnogi mještani pomogli su i fizičkim radom. Kako bi se zavičajna kuća obnovila i uredila po odgovarajućim standardima predsjednica keresturske udruge organizirala je studijska putovanja u Koljnof i Lukovišće uz obilazak tamošnjih zavičajnih kuća, a upisala se i na tečaj za voditelje zavičajnih kuća. Stara kuća s pomoćnim zgradama, dvorištem i vrtom sastoji se od četiri prostorije. Obnovljena je građevna stolarija, obojene su unutarnje prostorije i fasada, izgrađena je natkrivena vanjska terasa za priredbe, obnovljene su sporedne zgrade, uređena je soba i kuhinja s predmetima iz pedesetih-sedamdesetih godina prošloga stoljeća, jedna prostorija posvećena je povijesti mjesnog Ženskog pjevačkog zbora „Ružmarin“, a druga pak povijesti Udruge „Kulturno društvo Kerestur“, koja ove godine slavi 30. obljetnicu svoga postojanja. Zavičajna i spomen-kuća keresturskih Hrvata već je na popisu Središnje uprave zavičajnih kuća u Mađarskoj: naime, udovoljila je kriterijima, prema kojima mora sadržati

Zavičajna kuća izvana

etnografsku zbirku karakterističnu za određeno mjesto, s barem jednom prostorijom koja svojom opremom predstavlja prošlost. Hrvatska zavičajna kuća članovima udruge znači nešto osobno, uspomenu iz djetinjstva, prisjećanje na život roditelja i običaje iz vremena kada se kajkavsko narječje još moglo svakodnevno čuti na mjesnim ulicama. Na svečanom otvorenju državni tajnik je naglasio kako zavičajna kuća pridonosi valorizaciji i očuvanju kulturne baštine, ali isto tako povezuje kulturnu baštinu i turizam i time dodatno obogaćuje naselje i regiju. Počasni građanin profesor dr. Karlo Gadanji obratio se okupljenima na hrvatskome jeziku, posebno se zahvalivši na radu predsjednici Erzsébet Deák Kovács i svima onima koji su radili na tome da se ostvari jedan tako vrijedan projekt, nakon čega je zamolio mještane da čuvaju ovu lijepu „hižu“, a s njom i hrvatske običaje i kajkavsko narječje. Nakon rezanja vrpce mjesni župnik Csaba Vaslabán posvetio je Zavičajnu i spomen-kuću keresturskih Hrvata. Uslijedio je pri-

Unutrašnjost zavičajne kuće

godni dvojezični kulturni program s kušanjem tradicionalnih pomurskih jela koja su pripremile članice udruge. Hrvatski program izveli su tamburaši mjesne osnovne škole, Ženski pjevački zbor „Ružmarin“, Pjevački zbor iz Fičehaza, a na kraju programa sve okupljene zabavljao je poznati međimurski pjevač Mirko Švenda Žiga. Zavičajna kuća je već oživjela, članice udruge ove su jeseni pripremale zimnicu, pekmez od grožđa – plave nohe: naime, u vrtu oko kuće zasađene su autohtone biljke i voćke, jer zna se da je seoskoj kući uvijek pripadalo i zemljište na kojem je obitelj proizvodila razne namirnice. Prema planovima udruga će ovdje kroz cijelu godinu organizirati predstavljanje raznih običaja, kako bi ih otela zaboravu.

Beta

Ostvareni rezultati mađarskih turista u Hrvatskoj

U budimpeštanskom Hotelu Aria krajem rujna održana je tiskovna konferencija na kojoj je direktorica predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj Ivana Herceg predstavila ostvarene rezultate mađarskih turista u Hrvatskoj. Okupljenima se obratila i mađarska konzulica u Splitu Anna Mladenovics, a svoje putovanje Hrvatskom predstavila je i popularna mađarska blogerica Travellina Éva Kisgyörgyi.

Direktorica predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj Ivana Herceg

Prema podacima sustava E-Visitor u prvih devet mjeseci 2021. godine – zaključno s 28. 09. 2021. – u Hrvatskoj je ostvareno više od 442 000 dolazaka i više od 2,4 milijuna noćenja mađarskih turista, što predstavlja 97 posto više dolazaka i 89 posto više noćenja nego prošle godine. Većina dolazaka i noćenja ostvarena je tijekom srpnja i kolovoza, kada su mađarski turisti ostvarili preko 2 milijuna noćenja. Najveći broj dolazaka i noćenja mađarskih turista ostvaren je u Primorsko-goranskoj županiji, slijede Istarska i Splitsko-dalmatinska županija. Destinacije s najvećim brojem ostvarenih noćenja su Vir, Crikvenica, Rovinj, Poreč, Medulin, Rab, Zadar, Makarska, Krk itd. Sve veći broj Mađara iz godine u godinu za svoj smještaj bira plovila te je u nautičkom turizmu ove godine na mađarskom tržištu ostvaren rast od 10 posto u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Najveći rast u odnosu na prošlu godinu ostvaren je u hotelima i iznosi 133 posto, iako je i dalje najveći broj noćenja mađarskih turista realiziran u privatnom smještaju. Odnos individualnih i agencijskih gostiju je i dalje uvelike u korist individualnih gostiju (75 posto), dok udio gostiju koji su Hrvatsku posjetili organizirano putem agencija iznosi 25 posto. „Unatoč pandemiji, hrvatski turizam ostvario je odlične rezultate ove ljetne sezone. U prvih devet mjeseci Hrvatsku je posjetilo više od 12 milijuna turista, koji su ukupno ostvarili gotovo 80 milijuna noćenja”, naglasila je Ivana Herceg, pridodavši kako podaci pokazuju da je Hrvatska prepoznata kao sigurna destinacija, čemu su pridonijeli i svi turistički djelatnici koji su se strogo pridržavali svih propisanih epidemioloških mjera. Kako je rekla postsezona u Hrvatskoj je u tijeku, mjesec listopada obilježiti će akcija Ministarstva turizma Republike Hrvatske i

Hrvatske turističke zajednice, a to je Mjesec hrvatskog turizma u kojem će brojne turističke atrakcije biti ponuđene po sniženim cijenama, i to minimalno 35 posto. U akciji mogu sudjelovati i strani državljani. Hrvatska od ove godine ima tri nova Michelin restorana te ih je sada ukupno deset s jednom Michelin zvjezdicom. Zaključno se zahvalila svima koji su i ove godine za svoj odmor odabrali Hrvatsku.

Kristina Goher

Održana obuka za hrvatske odgajatelje u vrtićima

Narodnosni pedagoško-obrazovni centar Ureda za školstvo u okviru svoje redovne djelatnosti organizira stručna usavršavanja za odgojiteljice, nastavnike i profesore koji sudjeluju u predškolskom, osnovnom i srednjem javnom obrazovanju narodnosnih škola u Mađarskoj.

Planom rada za ovu školsku godinu 28. rujna održano je usavršavanje za hrvatske odgojiteljice. Tema usavršavanja u trajanju od 5 sati bila je „Domaća hrvatska dječja književnost i književnost za djecu matične države u predškolskom odgoju”.

Predavačica je ovoga puta bila lektorica Morana Plavac, suradnica Visoke škole József Eötvös iz Baje, a stručno usavršavanje održano je u Pedagoškom centru u Budimpešti. Uz predavanje naslova „Dječja književnost u predškolskom odgoju” i upoznavanja hrvatske dječje književnosti rad se odvijao i u radionici, a održan je i okrugli stol.

Cilj obuke je doprinijeti podizanju jezično-profesionalnog standarda etničkog vrtića, uvođenje suvremenih metodičkih znanja vezanih za rani dvojezični odgoj i organiziranje stručnih radionica. Ciljna skupina su hrvatski odgojitelji.

Kako je cilj obuke doprinijeti podizanju jezično-profesionalnog standarda vrtića uvođenjem suvremenih metodičkih znanja vezanih za rani dvojezični odgoj, tako je tema stručnog skupa bila „Domaća hrvatska dječja književnost i književnost za djecu matične države u predškolskom odgoju”. Razgovaralo se o važnosti dječje književnosti u odgoju i obrazovanju, učenju hrvatskoga jezika kroz priču i pjesmu te načinima povezivanja priče i igrokaza. Ovaj je put naglasak bio na onomatopeji, ritmu, igrama tišine, igrama jeke koje se mogu povezati s brojalicama, brzalicama, zagonetkama, a sve se skupa dočarava pokretom i plesom. Nakon kratkog predavanja i radionice slijedio je odabir brojalica i razgovor o njihovoj primjeni u igri s djecom. Vježbale su se brojalice, oponašanje zvukova iz prirode, izvođenje raznih ritmova uz recitiranje. Podsjetilo se da uz brojalice, brzalice i ostale pjesmice djeca uče ne samo jezik, nego proširuju svoje znanje iz prirode, okoline, glazbene kulture.

Ovakvi stručni skupovi uvijek su dobro došli i potrebni su kako bi se razmjenjivala dobra iskustva iz prakse, materijali i dobre priče, rekla nam je predavačica Morana Plavac.

BPB

Croatica Nonprofit Kft. raspisuje natječaj za novinara Medijskog centra Croatica

Uvjeti:

Mađarsko državljanstvo, visokoškolska ili fakultetska diploma hrvatskoga jezika, izvrsno poznavanje hrvatskoga jezika u govoru i pismu, visoki stupanj formuliranja napisa, izvrsna dikcija, točnost, brzina, samostalnost mišljenja, komunikativnost.

Prednost imaju kandidati sa stalnim boravkom u Budimpešti, iskustvom i vozačkom dozvolom B kategorije.

Uvjeti prijave:

Uz životopis priložiti motivacijsko pismo s očekivanjem neto primanjem. Nepotpuni natječaji se ne ocjenjuju. Priložiti potvrdu o nekažnjavanju i potvrdu o mađarskom državljanstvu.

Opis poslova:

Novinar-reporter (novinski, radijski, internet TV, online, društvene mreže, lektura).

Daljnje informacije:

Prijave se primaju do **4. siječnja 2022.** godine. Kandidati će se nakon intervjua obavijesti o uspješnosti natječaja. Spособnosti se provjeravaju temeljem intervjua s glavnom urednicom Medijskog centra Croatica.

Prijave očekujemo na adresu:

Croatica Nonprofit Kft.
Horváth Csaba igazgató
1093 Budapest, Lónyay u. 18/b.

KOLJNOFSKI ADVENAT KÓPHÁZI ADVENT

ČRNA MADONA HODOČASNO MJESTO
FEKETE MADONNA ZARÁNDOKHELY

ispunjavajuće iščekivanje-meghitt várakozás

2021. 11. 27. - 18:00

ŽVS BISERI - UNDA / UND

2021. 12. 04. - 18:00

STIPAN ĐURIĆ glumac / színész

2021. 12. 11. - 18:00

TS KOPRIVE - PETROVO SELO / SZENTPÉTERFA

2021. 12. 18. - 18:00

FOLKLORNA GRUPA KOLJNOF I GOSTI
KÓPHÁZI FOLKLÓRCSOPORT ÉS VENDÉCEK

Fara Koljnof - Kópházi Egyházközség, Hrvatska samouprava Koljnof - Horvát Nemzetiségi Önkormányzat Kópháza
Koljnofsko hrvatsko društvo - Kópházi Horvát Egyesület, Mladi Koljnofci - Kópházi Ifjak

BOŽIĆNI KONCERT U PEČUHU

16. prosinca 2021. u 19:00
Koncertna dvorana „Kodály”

Sudjeluju:

„Tamburaški orkestar Hrvata u Mađarskoj”, glumica Petra Grišnik, te Marija i Marko Bošnjak.

Zvijezda večeri: Petar Grašo

Informacije i rezervacija ulaznica:

Od 7. 12. 2021. na porti Hrvatskog obrazovnog centra
Miroslava Krleža na e-mail adresi

blazsetin.istvan@pte.hu ili na telefon +36 30 916 6026

Koncert se ostvaruje u okviru projekta „Manjine kao mostovi među zajednicama” (INTERREG HUHR/1901/3.1.2/0092)

Hrvatska samouprava Pečuha

srdačno vas poziva na javnu tribinu koja će se održati

13. prosinca 2021. s početkom u 17:00 sati

u Hrvatskoj kući (7621 Pécs, Jókai tér 11. I. emelet).